

Begroting 2025 Forum voor Democratie

Voorzitter,

Hoe langer ik namens FVD deel uitmaak van deze gemeenteraad hoe meer ik het gevoel heb dat ik terecht ben gekomen in een soort van parallelle wereld.

In de parallelle wereld van de gemeente Heerlen lijkt het alsof geld aan de bomen groeit en niemand verantwoording hoeft af te leggen voor mismanagement of verspilling. Terwijl ondernemers worstelen met toenemende lasten en burgers geconfronteerd worden met bezuinigingen, blijft de gemeente projecten financieren alsof er geen limiet is. Het lijkt allemaal deel van een realiteit waarin financiële verantwoordelijkheid niet bestaat. En ondanks de duidelijke tekortkomingen, lijkt niemand erop afgerekend te worden.

Ik begrijp nu ook wat een van mijn favoriete economen bedoelde met zijn uitspraak dat er vier manieren van geld uitgeven bestaan. Twee ervan zou ik met u willen delen:

Je kunt je eigen geld aan jezelf uitgeven. Wanneer je dat doet, ben je erg voorzichtig met waar je het aan besteedt en probeer je het meeste uit je geld te halen.

Je kunt ook andermans geld aan iemand anders uitgeven. En als je andermans geld aan iemand anders uitgeeft, maak je je niet druk om hoeveel het kost en evenmin om wat je ervoor krijgt. En dat is de overheid."

Voorzitter,

Dit vat de kritiek op overheidsuitgaven kernachtig samen, de efficiëntie en zorgvuldigheid nemen af wanneer mensen het geld van anderen uitgeven. Met andere woorden: overheidsinstanties bezitten niet dezelfde prikkels om efficiënt om te gaan met geld, omdat zij niet direct de gevolgen ondervinden van slechte uitgavenbeslissingen. Er is geen concurrentiedruk - zoals in de private sector - en een overheid geeft het geld van anderen uit (lees: de belastingbetalers) zonder zelf de directe baten of lasten te ervaren. En zeer zelden worden zij daarbij afgerekend op inefficiëntie of verspilling, waardoor dit probleem blijft bestaan.

In onze gemeente zijn hiervan voorbeelden te over:

- We tuigen een ondernemersfonds op welk jaarlijks ruim € 1.000.000 ontvangt middels een verplichte bijdrage van onze ondernemers. Alsof ondernemers zelf niet in staat zijn een kerstverlichting in hun buurt op te hangen. Nee, dit moet centraal gepland worden. En of dat nog niet genoeg is huren we ook nog een bureau in om de

citymarketing voor haar rekening te nemen. Ontzettend benieuwd wat de kwartiermaker van dit project weer gaat kosten.

- Deze Raad heeft een (start) bedrag van € 12.000.000 voor de opkoop van de panden aan de promenade ter beschikking gesteld. Kan iemand hier aangeven wat een mogelijke verhuizing van de Zuyd Hogeschool ons alleen al in het voortraject kost? En wat zijn überhaupt onze zekerheden wat betreft een verhuizing van Zuyd Hogeschool. En wat gebeurt er als zij besluit niet naar het centrum te verhuizen? Krijgen we in dat geval minimaal ons investeringsbedrag weer terug? Antwoorden op al deze vragen lijken niet uit te maken.
- We tuigen voor veel geld een jungle op voor ons gemeentehuis, waarna burgers hevig geëmotioneerd moeten inspreken om deze toch aub te verwijderen;
- We blijven inzetten op gasloze wijken, terwijl we toch langzaamaan moeten constateren dat de energietransitie volledig vastloopt.

Voorzitter,

We hebben onze mond vol van burgerparticipatie. We spreken hier in deze zaal vaak over het belang van betrokkenheid van onze inwoners bij het vormgeven van beleid en beslissingen die hen direct raken. Maar in de praktijk komt hier helaas weinig tot niets van terecht. De inspraak die onze burgers wordt beloofd, blijkt vaak symbolisch, terwijl de besluiten al vaststaan. In plaats van daadwerkelijke participatie, ervaren inwoners vaak dat ze buiten spel worden gezet. Burgerberaden gaan daar echt niets aan veranderen.

Ergo, als zelfs raadsleden niet serieus worden genomen, hoe kun je dan van dit college verwachten dat zij dit wel doen met de burger.

Voorzitter,

Het aantal beschikbare banen ligt in Heerlen ruim boven het landelijk gemiddelde. Hoe valt het dan te verklaren dat we nog steeds bovenaan de lijstjes staan van gemeenten met een hoog aantal mensen zonder werk. De netto arbeidsparticipatie in Heerlen ligt onder het gemiddelde, het aantal werkloze jongeren ligt in onze gemeente 3 x zo hoog en het aantal bijstandsuitkeringen zijn bijna 2 x zo hoog. Al onze inspanningen lijken de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt niet te bereiken; hun situatie blijft onveranderd, ondanks de vele projecten en initiatieven. We moeten helaas concluderen dat al deze inspanningen niet leiden tot een betere toekomst voor deze groep. Het is tijd om ons af te vragen of onze aanpak wel werkt en of we de juiste prioriteiten stellen.

Voorzitter,

Voor FVD is een ander punt van zorg de manier waarop de lasten van de noodzakelijk gemeentelijke bezuinigingen worden neergelegd bij de burger. Terwijl de kosten voor bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting (OZB) blijven stijgen, gaan megalomane projecten, zoals de bouw van een zwembad in een kerk, waarschijnlijk gewoon door. Het lijkt erop dat de belangen van de gemeente boven die van de inwoners worden gesteld. De burger wordt gevraagd om meer te betalen, terwijl er weinig lijkt te veranderen in de aanpak van grote, kostbare projecten. Verder wordt tegen de afspraak in de hondenbelasting in 2025 niet verder afgebouwd en worden de parkeergelden in 2025 met maar liefst 50% verhoogd. Dit wekt bij FVD de indruk dat we onze prioriteiten allesbehalve op orde hebben.

Voorzitter,

Om alle luchtkastelen van onze gemeente nu en in de toekomst te kunnen blijven bouwen en haar enorme groei te kunnen blijven bekostigen hebben we natuurlijk geld nodig, Gelukkig is dit geen enkel probleem. We gaan als gemeente gewoonweg nog dieper in het rood. Uit de meerjarenbegroting blijkt immers dat onze vaste schuldenpositie de komende 4 jaar nog eens met ruim € 110.000.000 zal oplopen tot een schrikbarend bedrag van ruim € 424.000.000 in 2028. Uitgaande van een rentepercentage van 3% zal dit alleen al een jaarlijkse rentelast opleveren van € 12.720.000!!

U weet langzaam wel hoe ik, hoe FVD denkt over de rol die een overheid in ons leven zou moeten spelen: een zo beperkt mogelijke rol. Een steeds groter wordende overheid, die zich steeds meer in de schulden steekt is namelijk naar de mening van FVD de hoofdoorzaak van de steeds toenemende armoede in dit land en in onze stad. Het benodigde geld komt immers niet uit de lucht vallen, maar wordt opgehaald bij de burger en daarnaast als het ware gecreëerd uit het niets. Deze geldcreatie veroorzaakt inflatie, hetgeen de burgers met de laagste inkomens het meest zal raken. De stelling van dit college dat de armoede in deze stad in belangrijke mate veroorzaakt door lage lonen raakt dan ook kant noch wal. Het is klinkklare onzin en leidt af van de daadwerkelijke hoofdoorzaak.

Voorzitter,

Onze gemeente loopt blindelings achter de energietransitie aan, zonder daarbij voldoende rekening te houden met de impact hiervan op onze economie en infrastructuur. In 2025 wordt hier ruim € 15,3 miljoen voor begroot. Zonder personeelskosten welteverstaan. Hoewel het streven naar duurzaamheid op zichzelf lovenswaardig is, worden de realiteiten van ons verouderde energienetwerk volledig genegeerd. Het elektriciteitsnetwerk staat nu al onder enorme druk: overbelasting en capaciteitsproblemen komen steeds vaker voor. Recent voorbeeld hiervan is de Foodhall. Toch wil de gemeente hardnekkig in de nabije toekomst blijven inzetten op grootschalige projecten zoals windturbines, zon op het dak en zonneparken, waardoor ons netwerk nog verder onder druk komt te staan.

Dit heeft directe gevolgen voor onze lokale economie. Bedrijven worden geconfronteerd met stijgende energiekosten en onzekerheid over de beschikbaarheid van stroom, wat hun concurrentiepositie verzwakt. Ondernemers, die al worstelen met hoge lasten en bureaucratische belemmeringen, zien hun mogelijkheden om te groeien verder inperken door de ontoereikende energievoorziening. In plaats van welvaart te stimuleren, ondermijnt deze haastige energietransitie de economische vitaliteit van Heerlen. Het is van cruciaal belang dat de gemeente haar prioriteiten heroverweegt en eerst zorgt voor een stabiel en toekomstbestendig energienetwerk, voordat ze verdere stappen in de transitie zet.

Tot slot voorzitter,

Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om niet alleen te luisteren naar onze inwoners, maar ook om hun behoeften en zorgen daadwerkelijk mee te nemen in ons beleid. We kunnen niet van hen verwachten dat zij de kosten dragen van een beleid dat hen onvoldoende ten goede komt en grootschalige projecten doorgang blijven vinden. Het is tijd voor een heroriëntatie. Tijd om onze focus te verleggen naar dat wat er echt toe doet: er voor zorg dragen dat mensen vanuit een uitkeringssituatie daadwerkelijk aan de slag kunnen, het versterken van burgerparticipatie en het verminderen van de financiële druk op onze

inwoners. Alleen zo bouwen we aan een Heerlen waar iedereen kan meedoen en profiteren van onze gezamenlijke inspanningen.

Dank u, tot zover mijn bijdrage in de 1^e termijn.